วิญญาณ 4 ระดับ

ราธะ ... แต่เมื่อใดแล
พวกกุมารน้อยๆหรือกุมารีน้อยๆเหล่านั้น
มีราคะไปปราศแล้ว มีจันทะไปปราศแล้ว มีความรักไปปราศแล้ว มีความกระหายไปปราศแล้ว มีความเร่าร้อนไปปราศแล้ว มีตัณหาไปปราศแล้ว ในเรือนน้อยที่ทำด้วยดินเหล่านั้น
ในกาลนั้นแหละพวกเขาย่อมทำเรือนน้อย ๆ ที่ทำด้วยดินเหล่านั้น ให้กระจัดกระจายเรี่ยรายเกลื่อนกล่นไป กระทำให้จบการเล่นเสีย ด้วยมือและเท้าทั้งหลาย ...

วิราคะ(วิราโค)
นิพพานํ
(วิมุตฺติรสสฺส)

อรหันตขีณาสพ ... , ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธะ ... ย่อมรู้ชัดแจ้งซึ่งนิพพานโดยความเป็นนิพพาน ครั้นรู้ชัดแจ้งซึ่งนิพพานโดยความเป็นนิพพานแล้ว ย่อมไม่สำคัญมั่นหมายซึ่งนิพพาน ย่อมไม่สำคัญมั่นหมายในนิพพาน
ย่อมไม่สำคัญมั่นหมายโดยความเป็นนิพพาน (นิพฺพานํโต น มญฺญติ)
ย่อมไม่สำคัญมั่นหมายว่านิพพานของเรา (นิพฺพานมฺเมติ น มญฺญติ)
ย่อมไม่เพลินอย่างยิ่งซึ่งนิพพาน (นิพฺพานํ นาภินนฺทติ)
-บาลี มู. ม. 12/6/4.

อตฺถิ อชาตํ ไม่เกิด | อภูตํ ไม่เป็น | อกตํ ไม่ถูกอะไรทำ | อสงฺขตํ ไม่ถูกอะไรปรุง
วิราโค ตณฺหกฺขโย | อจฺจนฺริยญฺจ | อพฺภุตํ | อนีติกํ | อนีติกฺธมฺมํ | อพฺยาปชฺโฌ | สุทฺธิ | มุตฺติ | อนาลโย | ทีปํ | ตาณญฺจ | **ตทายตนํ** | สรณ | นิพฺพานราตฺยา | อสงฺขตาธาตุ | เลณํ | สุญฺญตา | ปรมานุตฺตร สุญฺญตา | อนุตฺตรํ สนฺติวรปทํ

อสงฺขตาธาตุ (อรหตฺตผลํ (อรหันต์)) | อวิชฺชาสัมผัส | *อวิชฺชานิวรณานํ* | อวิชฺชา ปจฺจยา สงฺขารา | *สตฺตานํ* | *ตณฺหา สญฺโญชนานํ* (ภวตณฺหา) | สงฺขาร ปจฺจยา | อวิชฺชาสัมผัส

เราไม่กล่าวที่สุดแห่งโลก ที่สัตว์ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่ตาย ไม่จุติ ไม่อุบัติว่า พึงรู้ พึงเห็น พึงถึงได้ ด้วยการไป
-บาลี จตุกฺก. อํ. 21/60/45.

สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ (ยทนิจฺจํ ตํ ทุกฺขํ)
สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา สิ่งใดเป็นอนัตตา (ยํ ทุกฺขํ ตทนตฺตา ยทนตฺตา ตํ)
สิ่งนั้นไม่ใช่ของเรา (เนตํ มม) **ไม่ใช่เป็นเรา** (เนโสหมสฺมิ) **ไม่ใช่ตัวตนของเรา** (น เมโส อตฺตาติ)
-บาลี ขนฺธ. สํ. 17/21/42.

นาม: เวทนา สญฺญา **เจตนา ผสฺโส มนสิการ** รูป (สังขาร)

ปฏิจฺจสมุปฺปาโท (แบบที่ 2)
(ต่างกันในส่วนลำดับเหตุของการเกิด)

นามรูป ปจฺจยา	วิญฺญาณํ	อวิชฺชา ปจฺจยา	สงฺขารา	อวิชฺชาย เตฺวว อเสสวิราคนิโรธา	สงฺขารนิโรโธ
นามรูปํ ปจฺจยา	วิญฺญาณํ	สงฺขาร ปจฺจยา	วิญฺญาณํ	สงฺขารนิโรธา	วิญฺญาณนิโรโธ
วิญฺญาณํ ปจฺจยา	นามรูปํ	วิญฺญาณ ปจฺจยา	นามรูปํ	วิญฺญาณนิโรธา	นามรูปนิโรโธ
นามรูปํ ปจฺจยา	สฬายตนํ	นามรูป ปจฺจยา	สฬายตนํ	นามรูปนิโรธา	สฬายตนนิโรโธ
สฬายตนํ ปจฺจยา	ผสฺโส	สฬายตนะ ปจฺจยา	ผสฺสะ	สฬายตนนิโรธา	ผสฺสนิโรโธ
ผสฺโส ปจฺจยา	เวทนา	ผสฺสะ ปจฺจยา	เวทนา	ผสฺสนิโรธา	เวทนานิโรโธ
เวทนา ปจฺจยา	ตณฺหา	เวทนา ปจฺจยา	ตณฺหา	เวทนานิโรธา	ตณฺหานิโรโธ
ตณฺหา ปจฺจยา	อุปาทานํ	ตณฺหา ปจฺจยา	อุปาทาน	ตณฺหานิโรธา	อุปาทานนิโรโธ
อุปาทาน ปจฺจยา	ภโว	อุปาทาน ปจฺจยา	ภพ	อุปาทานนิโรธา	ภวนิโรโธ
ภว ปจฺจยา	ชาติ	ภพ ปจฺจยา	ชาติ	ภวนิโรธา	ชาตินิโรโธ
ชาติ ปจฺจยา	ชรามรณํ โสกปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสา สมฺภวนฺติ	ชาติ ปจฺจยา	ชรามรณํ โสกปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสะ เกิดขึ้น	ชาตินิโรธา	ชรามรณํ โสกปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสา นิรุชฺฌนฺติ
เอวเมตสฺส เกวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส สมุทโย โหติ		เป็นอันว่า ทั้งหมด กองทุกข์ เกิด ได้มี		เอวเมตสฺส เกวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส นิโรโธ โหติ	
				เป็นอันว่า ทั้งหมด กองทุกข์ ดับ ได้มี	

กายสังขาร อปฺปนาทิ สมาธิ | วจีสังขาร ขณิกสมาธิ | มโนสังขาร อุปจารสมาธิ

ปรินิพพานดี | ปรินิพพานดีดวง นิพพานแรก | ปรินิพพานดีดวง นิพพานรอง | ปรินิพพานดีดวง นิพพานสุดท้าย | ปรินิพพานดีดวง อรหตฺตมคฺคํ

สงฺขตาธาตุ | ปรินิพพานดี 7 | ปฏิปทา นิพฺพานสฺส | ปฏิปทา นิพฺพานสฺส | อรหตฺตมคฺคํ (อรหันมรรค)

ชาตสฺส ได้เกิด | **ภูตสฺส** ได้เป็น | **กตสฺส** ได้ถูกอะไรทำ | **สงฺขตสฺส** ได้ถูกอะไรปรุง
-บาลี ขุ. ขุ. 25/207/160.

รูป, เวทนาย, สญฺญาย, สงฺขาเรสุ, วิญฺญาเณ ...โย ฉนฺโท โย ราโค ยา นนฺที ยา ตณฺหา ตตฺร สตฺโต ตตฺร วิสตฺโต ตสฺมา สตฺโตติ วุจฺจติ

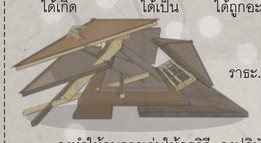

ราธะ... แม้พวกเธอทั้งหลายจงเรี่ยรายกระจายออก
ซึ่งรูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ
จงขจัดเสียให้ถูกวิธี, จงทำให้แหลกลาญ โดยถูกวิธี
จงทำให้จบการเล่นให้ถูกวิธี จงปฏิบัติเพื่อความสิ้นไปแห่งตัณหาเถิด
ราธะ เพราะว่า ความสิ้นไปแห่งตัณหานั้น คือนิพพาน

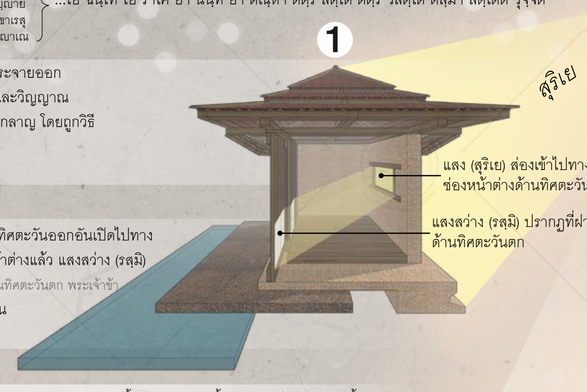

ภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือนเรือนยอดหรือศาลาเรือนยอด มีหน้าต่างทางทิศตะวันออกอันเปิดไปทาง ทิศเหนือหรือทิศใต้ก็ตาม เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้นแสง (สุริเย) ส่องเข้าไปทางช่องหน้าต่างแล้ว แสงสว่าง (รสฺมิ) จะปรากฏอยู่ที่ส่วนไหนแห่งเรือนนั้น : ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ จะปรากฏที่ฝาเรือนด้านทิศตะวันตก พระเจ้าข้า
ภิกษุทั้งหลาย ถ้าฝาเรือนด้านทิศตะวันตกไม่มี แสงสว่างแห่งดวงอาทิตย์นั้น จะปรากฏที่ไหน : ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ จะปรากฏที่พื้นดิน พระเจ้าข้า

ภิกษุทั้งหลาย ความเกิดขึ้น ความตั้งอยู่ ความบังเกิด ความปรากฏแห่งรูป นี้เป็นความเกิดขึ้นแห่งทุกข์ เป็นความตั้งอยู่แห่งโรค เป็นความปรากฏแห่งชราและมรณะ ความเกิดขึ้น ความตั้งอยู่ ความบังเกิด ความปรากฏแห่งเวทนา ... แห่งสัญญา ... แห่งสังขาร ...
ความเกิดขึ้น ความตั้งอยู่ ความบังเกิด ความปรากฏแห่งวิญญาณ
นี้เป็นความเกิดขึ้นแห่งทุกข์ เป็นความตั้งอยู่แห่งโรค เป็นความปรากฏแห่งชราและมรณะ
โย ภิกฺขเว รูปสฺส อุปฺปาโท ฐิติ อภินิพฺพตฺติ ปาตุภาโว ทุกฺขสฺเสโส อุปฺปาโท โรคานํ ฐิติ ชรามรณสฺส ปาตุภาโว ฯ
โย เวทนาย ฯ โย สญฺญาย ฯ โย สงฺขาราน ฯ
โย วิญฺญาณสฺส **อุปฺปาโท** (เกิด) **ฐิติ** (ตั้งอยู่) **อภินิพฺพตฺติ** (ดำเร็จยิ่ง) **ปาตุภาโว** (ปรากฏภาพ)
ทุกฺขสฺเสโส อุปฺปาโท โรคานํ ฐิติ ชรามรณสฺส ปาตุภาโว
-บาลี ขนฺธ. สํ. 17/39/66.

สุริเย

สญฺญาเวทยิตนิโรธ

อุปฺปาโท
ฐิติ
อภินิพฺพตฺติ
ปาตุภาโว
(ปรากฏภพ)
รสฺมิ

ภวตณฺหา
วิภวตณฺหา

(เริ่มแรกจิตเกิด) **ปฐมํ จิตฺตํ อุปฺปนฺนํ**

สัมภเวสีสัตว์ | ผัสสะ

ปาตุภูตํ
(ปรากฏเป็น)

ภูตสัตว์

อาศัยจิตดวงแรกเกิด วิญญาณดวงแรกเป็น นั้นนั่นแหละเป็นความเกิดของสัตว์นั้น
ปฐมํ จิตฺตํ อุปฺปนฺนํ ปฐมํ วิญฺญาณํ ปาตุภูตํ ตทุปาทาย สาวสฺส ชาติ
-บาลี มหา.วิ. 4/187/141.

ภิกษุทั้งหลาย ตัณหา 3 อย่างนี้ 3 อย่างเป็นไฉน คือ กามตัณหา 1 ภวตัณหา 1 วิภวตัณหา 1
ภิกษุทั้งหลาย ตัณหา 3 อย่างนี้แล
-บาลี มหาวาร. สํ. 19/86/329.

อรูปภพ	เนวสัญญานาสัญญายตนะ (สัตตาวาสที่ 9)/สัตตาวาสสูงสุด		
	อากิญจัญญายตนะ (สัตตาวาสที่ 8)		
	วิญญาณัญจายตนะ (สัตตาวาสที่ 7)		
	อากาสานัญจายตนะ (สัตตาวาสที่ 6)		
รูปภพ	สุทธาวาส: อกนิฏฐา, สุทัสสี, สุทัสสา, อตัปปา, อวิหา	ปญฺจนฺนํ โอรมฺภาคิยานํ สญฺโญชนานํ ปริกฺขยา	
		กามโยควิสํยุตฺโต (กามโยควิสํโยโค, กามสุ กามฉนฺทํ วิราเชตฺวา)	
กามภพ	เวหัปผละ, สุภกิณหะ, อาภัสสระ, พรหมกายิกา	จตุตถฌาน, ตติยฌาน, ทุติยฌาน, ปฐมฌาน	อุเบกขา, มุทิตา, กรุณา, เมตตา
	เทวดา(กามภพ) (เทวดาที่มีกพฬิการาหารเป็นภักษา)	ราชา, สหาย, ผู้มีส่วนดี, ผู้มีส่วนชั่ว	ทานเป็นอดิเรก...ศีลเป็นอดิเรก; ทานมีประมาณยิ่ง...ศีลมีประมาณยิ่ง; ทานพอประมาณ...ศีลพอประมาณ; ทานนิดหน่อย...ศีลนิดหน่อย
	มนุษย์		
	เปรตวิสัย		
	กำเนิดเดรัจฉาน		
	นรก		

ภวตณฺหา | กามตณฺหา

ปฏิปทา ทางดับทุกข์ | ปฏิปทา ทางดับทุกข์ | ปฏิปทา ทางดับทุกข์

วิญฺญาณํ | *วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ*

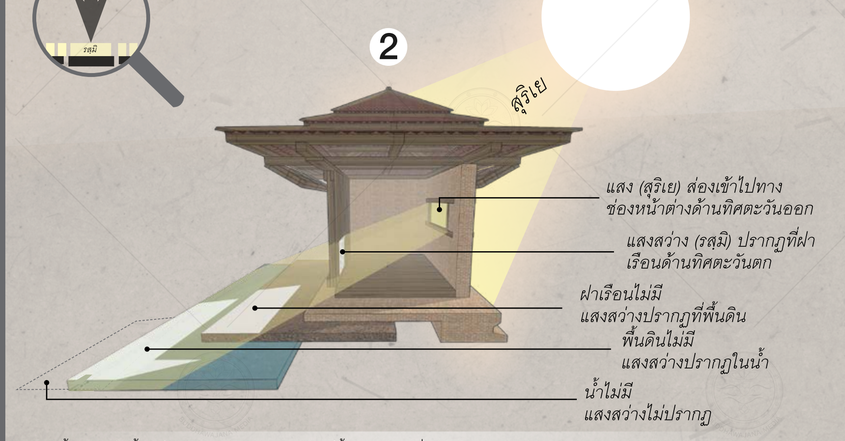

ภิกษุทั้งหลาย ถ้าพื้นดินไม่มี แสงสว่างแห่งดวงอาทิตย์นั้น จะปรากฏที่ไหน
ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ จะปรากฏในน้ำ พระเจ้าข้า
ภิกษุทั้งหลาย ถ้าน้ำไม่มี แสงสว่างแห่งดวงอาทิตย์นั้น จะปรากฏที่ไหน
ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ แสงสว่างแห่งดวงอาทิตย์นั้น ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ปรากฏแล้ว พระเจ้าข้า
ภิกษุทั้งหลาย ข้อนี้ก็ฉันนั้น ถ้าไม่มีราคะ ไม่มีนันทิ ไม่มีตัณหา ในอาหารคือคำข้าวแล้ว วิญญาณก็ตั้งอยู่ไม่ได้ เจริญงอกงามไม่ได้ในอาหารคือคำข้าวนั้น วิญญาณตั้งอยู่ไม่ได้ เจริญงอกงามไม่ได้ในที่ใด การก้าวลงแห่งนามรูปก็ไม่มีในที่นั้น การก้าวลงแห่งนามรูปไม่มีในที่ใด ความเจริญแห่งสังขารทั้งหลายก็ไม่มีในที่นั้น ความเจริญแห่งสังขารทั้งหลายไม่มีในที่ใด การเกิดในภพใหม่ต่อไปก็ไม่มีในที่นั้น
-บาลี นิทาน. สํ. 16/125/249.

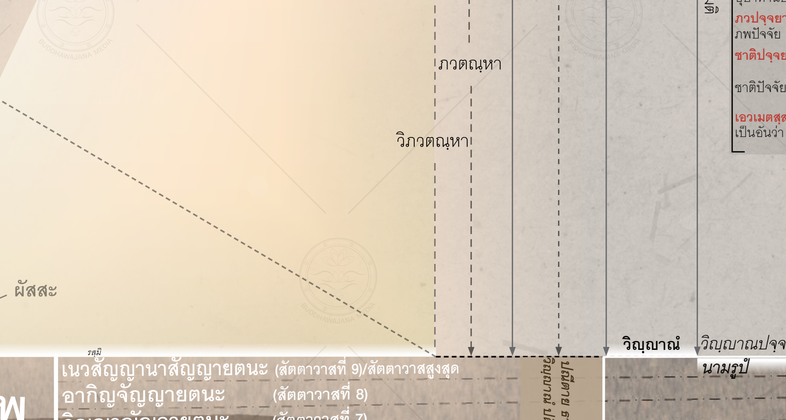

-บาลี นิทาน.สํ. 16/125/249.

อานนท์ ด้วยเหตุนี้แหละ กรรมจึงเป็นผืนนา วิญญาณเป็นพืช ตัณหาเป็นยางในพืช วิญญาณของสัตว์ทั้งหลายที่มีอวิชชาเป็นเครื่องกั้น มีตัณหาเป็นเครื่องผูก ตั้งอยู่แล้วด้วยธาตุชั้นประณีต การบังเกิดขึ้นในภพใหม่ต่อไป ย่อมมีได้ด้วยอาการอย่างนี้ อานนท์ ภพ ย่อมมีได้ด้วยอาการอย่างนี้แล

อิติ โข อานนฺท กมฺมํ เขตฺตํ วิญฺญาณํ พีชํ ตณฺหา สิเนโห อวิชฺชานีวรณานํ สตฺตานํ ตณฺหาสญฺโญชนานํ ปณีตาย ธาตุยา วิญฺญาณํ ปติฏฺฐิตํ เอวํ อายตึ ปุนพฺภวาภินิพฺพตฺติ โหติ เอวํ โข อานนฺท ภโว โหตีติ
-บาลี ติก. อํ. 20/287/516.

ภิกษุ ปัสสัทธิ 6 อย่างนี้ คือ
เมื่อภิกษุเข้าปฐมฌาน วาจาย่อมดับ (ปฏิปฺปสฺสทฺธา)
เมื่อเข้าทุติยฌาน วิตกวิจารย่อมดับ เมื่อเข้าตติยฌาน ปีติย่อมดับ
เมื่อเข้าจตุตถฌาน ลมอัสสาสะปัสสาสะย่อมดับ
เมื่อเข้า**สัญญาเวทยิตนิโรธ สัญญาและเวทนาย่อมดับ**
ราคะ โทสะ โมหะของภิกษุขีณาสพย่อมดับ
-บาลี สฬา. สํ. 18/269/394.

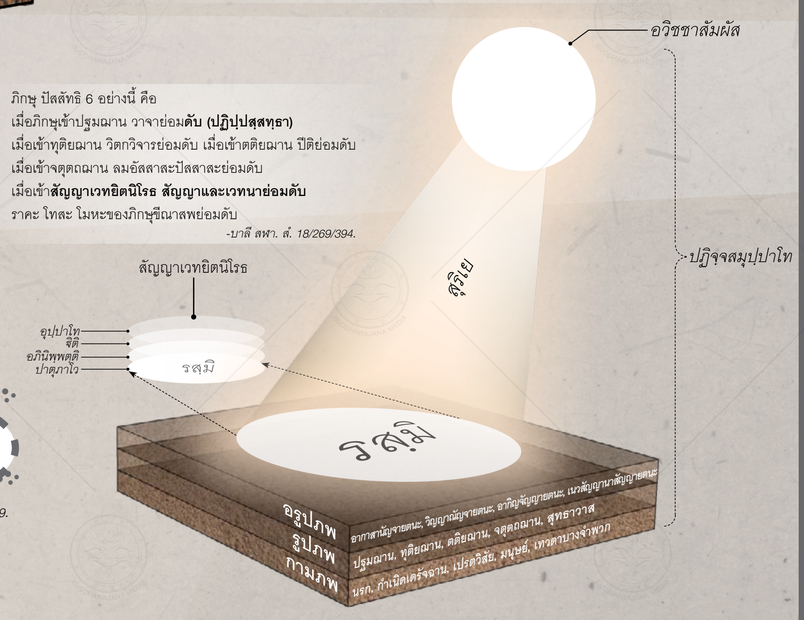

ภิกษุทั้งหลาย เราจักแสดงความเกิดและความตั้งอยู่ไม่ได้แห่งสติปัฏฐาน 4 ประการ เธอทั้งหลายจงฟัง ความเกิดแห่งกาย เป็นอย่างไร คือ เพราะอาหารเกิด กายจึงเกิด เพราะอาหารดับ กายตั้งอยู่ไม่ได้ เพราะผัสสะเกิด เวทนาจึงเกิด เพราะผัสสะดับ เวทนาตั้งอยู่ไม่ได้ เพราะนามรูปเกิด จิตจึงเกิด เพราะนามรูปดับ จิตตั้งอยู่ไม่ได้ **เพราะมนสิการเกิด ธรรมจึงเกิด เพราะมนสิการดับ ธรรมตั้งอยู่ไม่ได้**
จตุนฺนํ ภิกฺขเว สติปฏฺฐานานํ สมุทยญฺจ อตฺถงฺคมญฺจ เทสิสฺสามิ ตํ สุณาถ ฯ
โก จ ภิกฺขเว กายสฺส สมุทโย ฯ อาหารสมุทยา กายสฺส สมุทโย อาหารนิโรธา กายสฺส อตฺถงฺคโม ผสฺสสมุทยา เวทนานํ สมุทโย ผสฺสนิโรธา เวทนานํ อตฺถงฺคโม นามรูปสมุทยา จิตฺตสฺส สมุทโย นามรูปนิโรธา จิตฺตสฺส อตฺถงฺคโม
มนสิการสมุทยา ธมฺมานํ สมุทโย มนสิการนิโรธา ธมฺมานํ อตฺถงฺคโมติ
-บาลี มหาวาร. สํ. 19/246/819.

พืช 5 อย่างนี้ มิได้ถูกทำลาย ... อันบุคคลเก็บไว้ดี แต่ไม่มีดิน ไม่มีน้ำ (เมล็ดพืชไม่งอก)

พืช 5 อย่างนี้ มิได้ถูกทำลาย ... อันบุคคลเก็บไว้ดี และมีดิน มีน้ำ (เมล็ดพืชงอก)

ภิกษุทั้งหลาย ก็พืช 5 อย่างนี้ มิได้ถูกทำลาย ไม่เน่า ไม่ถูกลมแดดทำให้เสีย ยังเพาะขึ้น อันบุคคลเก็บไว้ดี แต่ไม่มีดิน ไม่มีน้ำ พืช 5 อย่าง พึงถึงความเจริญ งอกงาม ไพบูลย์ได้หรือ
ข้อนั้นไม่ได้ พระพุทธเจ้าข้า
ภิกษุทั้งหลาย พืช 5 อย่างนี้ มิได้ถูกทำลาย ฯลฯ อันบุคคลเก็บไว้ดี และมีดิน มีน้ำ พืช 5 อย่างนี้ พึงถึงความเจริญ งอกงาม ไพบูลย์ได้หรือ
ได้ พระพุทธเจ้าข้า
ภิกษุทั้งหลาย **วิญญาณฐิติ 4** อย่าง (จตสฺโส วิญฺญาณฏฺฐิติโย) พึงเห็นว่าเหมือนกับดิน (ปฐวีธาตุ)
ภิกษุทั้งหลาย **นันทิราคะ** (นนฺทิราโค) พึงเห็นว่าเหมือนกับน้ำ (อาโปธาตุ)
ภิกษุทั้งหลาย **วิญญาณพร้อมด้วยอาหาร** (วิญฺญาณํ สาหารํ) พึงเห็นว่าเหมือนกับพืชทั้ง 5 นั้น (ปญฺจ พีชชาตานิ)
-บาลี ขนฺธ. สํ. 17/67/106.
[พืช 5 อย่าง (*ปญฺจ พีชชาตานิ*) = *ราก(มูลพืช), ต้น(ขนฺธพีช), ผล(ผลพีช), ยอด(อคฺคพีช), เมล็ด(พีชพีช)*]

ภิกษุทั้งหลาย จิตดวงแรกใดเกิดแล้วในครรภ์แห่งมารดา วิญญาณดวงแรกปรากฏแล้ว อาศัยจิตดวงแรกเกิด วิญญาณดวงแรกเป็น นั้นนั่นแหละเป็นความเกิดของสัตว์นั้น
ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้อุปสมบทกุลบุตรมีอายุครบ 20 ปี ทั้งอยู่ในครรภ์
ยํ ภิกฺขเว มาตุ กุจฺฉิสฺมึ ปฐมํ จิตฺตํ อุปฺปนฺนํ ปฐมํ วิญฺญาณํ ปาตุภูตํ ตทุปาทาย สาวสฺส ชาติ อนุชานามิ ภิกฺขเว คพฺภวีสํ อุปสมฺปาเทตุนฺติ
-บาลี มหา.วิ. 4/187/141.

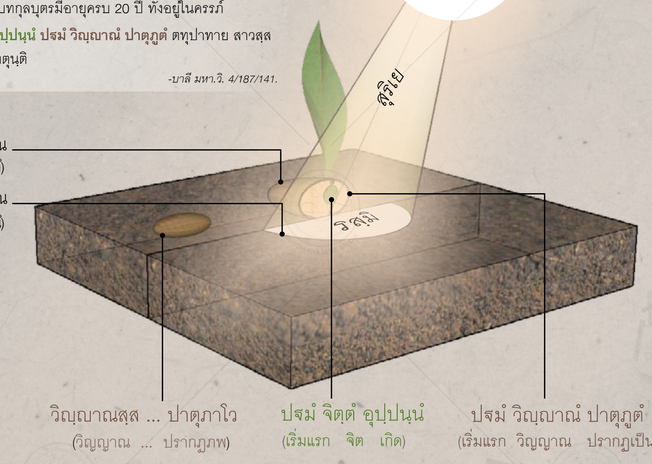

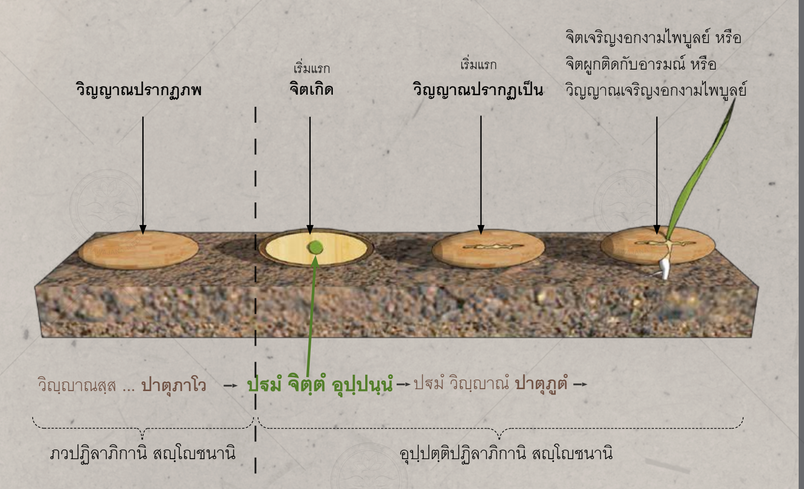

ภิกษุทั้งหลาย ก็พืช 5 อย่างนี้ มิได้ถูกทำลาย ไม่เน่า ไม่ถูกลมแดดทำให้เสีย ยังเพาะขึ้น อันบุคคลเก็บไว้ดี และมีดิน มีน้ำ พืช 5 อย่าง พึงถึงความเจริญ งอกงาม ไพบูลย์ได้หรือ
ข้อนั้นได้ พระพุทธเจ้าข้า
ภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุทั้งหลาย วิญญาณดวงแรกปรากฏแล้ว ... ฯลฯ ... ปฐมํ วิญฺญาณํ ปาตุภูตํ ตทุปาทาย สาวสฺส ชาติ อนุชานามิ ภิกฺขเว คพฺภวีสํ อุปสมฺปาเทตุนฺติ
-บาลี มหา.วิ. 4/187/141.

ภิกษุทั้งหลาย วิญญาณซึ่งเข้าถือเอา**รูป** ตั้งอยู่ ก็ตั้งอยู่ได้ เป็นวิญญาณที่มีรูปเป็นอารมณ์ มีรูปเป็นที่ตั้งอาศัย มีนันทิเป็นที่เข้าไปสัองเสพ ก็ถึงความเจริญ งอกงาม ไพบูลย์ได้
วิญญาณซึ่งเข้าถือเอา**เวทนา** ตั้งอยู่ ... วิญญาณซึ่งเข้าถือเอา**สัญญา** ตั้งอยู่ ... วิญญาณซึ่งเข้าถือเอา**สังขาร** ตั้งอยู่ ...
ภิกษุทั้งหลาย ผู้ใดจะพึงกล่าวอย่างนี้ว่า เราจักบัญญัติ ซึ่งการมา การไป การจุติ การอุบัติ ความเจริญ ความงอกงาม และความไพบูลย์ของวิญญาณ โดยเว้นจากรูป เว้นจากเวทนา เว้นจากสัญญา และเว้นจากสังขาร ดังนี้นั้น นี่ไม่ใช่ฐานะที่จักมีได้เลย

รูปูปายํ วา ภิกฺขเว วิญฺญาณํ ติฏฺฐมานํ ติฏฺเฐยฺย รูปารมฺมณํ รูปปฺปติฏฺฐํ นนฺทูปเสวนํ วุฑฺฒึ วิรูฬฺหึ เวปุลฺลํ อาปชฺเชยฺย ฯเปฯ สงฺขารูปายํ วา ภิกฺขเว วิญฺญาณํ ติฏฺฐมานํ ติฏฺเฐยฺย สงฺขารารมฺมณํ สงฺขารปฺปติฏฺฐํ นนฺทูปเสวนํ วุฑฺฒึ วิรูฬฺหึ เวปุลฺลํ อาปชฺเชยฺย
โย ภิกฺขเว เอวํ วเทยฺย อหํ อญฺญตฺถ รูปา อญฺญตฺถ เวทนาย อญฺญตฺถ สญฺญาย อญฺญตฺถ สงฺขาเรหิ วิญฺญาณสฺส อาคตึ วา คตึ วา จุตึ วา อุปปตฺตึ วา วุฑฺฒึ วา วิรูฬฺหึ วา เวปุลฺลํ วา ปญฺญเปสฺสามีติ เนตํ ฐานํ วิชฺชติ
-บาลี ขนฺธ. สํ. 17/66/105.

ชื่อเรื่อง	เล่มหน้าข้อ	ชื่อเรื่อง	เล่มหน้าข้อ	ชื่อเรื่อง	เล่มหน้าข้อ	ชื่อเรื่อง	เล่มหน้าข้อ
วิญญาณ 4 ระดับ	-บาลี ขนฺธ. สํ. 17/39/66.	สัตตาวาส 9	-บาลี ม.วก. อํ. 23/413/228.	วิญญาณฐิติ	-บาลี ขนฺธ. สํ. 17/66/105.	ขตาตํ	-บาลี ขุ. ขุ. 25/207/160.
แดดไม่ถูก	-บาลี มิทาน. สํ. 16/125/249.	มีนันา	-บาลี ติก. อํ. 20/287/516.	เทศนา ปติฏฐิตา ปัตฐนา ปติฏฐิตา	-บาลี ติก. อํ. 20/288/517.	ปฏิจฺจสมุปฺปาโท (แบบที่ 2)	-บาลี มิทาน. สํ. 16/126/251.
นิสสัยที่ 6	-บาลี สฬา. สํ. 18/269/394.	มนสิการสมุทยา ธมฺมานํ สมุทโย	-บาลี มหาวาร. สํ. 19/246/819.	ไม่เพลินอย่างยิ่งซึ่งนิพพาน	-บาลี มู. ม. 12/6/4.	เทศนา ขตฺต มลสิการ	-บาลี มิทาน. สํ. 16/4/14.
ศีลหา 3	-บาลี มหาวาร. สํ. 19/86/329.	นพสูตร ขีณาสวญาณิยาทิโย	-บาลี ขนฺธ. สํ. 17/67/106.	เมตฺต ฌาน เปลี่ยนแปลง น เมล ยตฺตาติ	-บาลี ขนฺธ. สํ. 17/21/42.	ปัญหาพิจารณาแล้ว ปัญหาไม่ใช่ญาณ ปาตุภูติ	-บาลี มหา.วิ. 4/187/141.

หมายเหตุ : *พจนานุกรม ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายคำว่า* **ต้อง** (น.) ของ, ประกอบ **เสพ** (ก.) คบ เช่น ของเสพ **ข้องเสพ** (ก.) คบหากัน

ศึกษาเพิ่มเติม
โปรแกรมสำหรับค้นคว้าและอ้างอิงพุทธวจนาตรเพื่อศึกษา tipitaka tipitaka.com
ร่วมสนับสนุนการเผยแผ่พุทธวจนได้ที่ ธนาคาร : ไทยพาณิชย์ แจ้งเจตนาจาคะเพื่อนำการบเรียนพระอาจารย์คึกฤทธิ์ได้ที่ ชื่อบัญชี : วัดนาป่าพง เลขที่บัญชี : 318-2-46175-6 พี่ตา ตัวแทนคณะศิษย์ 092-526-1236
ข้อมูลธรรมะนี้ จัดทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาสู่สาธารณชนเป็นธรรมทาน ลิขสิทธิ์ในต้นฉบับนี้ได้รับการสงวนไว้ ในการจะจัดทำหรือเผยแผ่ โปรดใช้ความละเอียดรอบคอบ เพื่อรักษาความถูกต้องของข้อมูล ให้ออนุญาต เป็นลายลักษณ์อักษรและปรึกษาด้านข้อมูล ในการจัดทำเพื่อความสะดวกและประหยัด ติดต่อได้ที่ พุทธวจนาภิชุฤทธิ์มูลนิธิ โทร. 09 2526 1236 ตัวแทนคณะศิษย์ คุณสท้าทญา คุ้มชะนะ โทร. 09 2526 1236 มูลนิธิพุทธโชษณ์ โทร. 08 2222 5790 – 94
ติดตามการเผยแผ่พระธรรมคำสอนตามหลักพุทธวจน โดยพระอาจารย์คึกฤทธิ์ โสตถิผโล ได้ที่ Facebook : Buddhawajana Real | YouTube : Buddhawajana Real Instagram : Buddhawajana Real
www.watnapp.com | media.watnapabpong.org | www.buddhakos.org
คลื่น ส.ว.พ. FM 91.0 MHz ทุกวันพระ ช่วงบ่าย
วันที่ : วันศุกร์ที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2566
พิมพ์แจกครั้งแรกในงาน รัก ศรัทธา สถาวร ครั้งที่ 11 (17 ธันวาคม พ.ศ. 2566)
พุทธวจนเวียด Buddhawajana Real
LINE@ @buddhawajanareal